

The image shows a modern residential complex with several buildings featuring light-colored, possibly metallic, facades and gabled roofs. In the foreground, a man in a white shirt and light-colored trousers is riding a bicycle on a paved path, slightly out of focus. To the right, a cow is visible behind a chain-link fence. The scene is set in a lush, green environment with large trees and a clear sky.

PILOTPROJEKT
demensX

2.0 UDE OG INDE

FREMTIDENS BOLIGER FOR
MENNESKER MED DEMENS

MARTS 2021

KAPPAKON

KARLSSON ARKITEKTER

demensX 2.0 - ude og inde

I pilotprojektet demensX viser vi hvordan fremtidens boligbyggeri for mennesker med demensdiagnoser kan fungere og udformes.

Arbejdet er baseret på en tværfaglig dialog i demensX, og de koncepter vi har udviklet der.

I demensX pilotprojektets version 1.0 (2018) så vi på, hvordan et demensbyggeri kan disponeres og udformes som en stand alone boenhed på 6-10 mennesker - plandisponering, rum, lys og materialer m.m.

Efterfølgende har vi arbejdet med 2 konkrete byggeprojekter - opførelse af Skovvang II Demensplejecenter i Allerød og programmering af Nyt Demensplejehjem i Hedensted.

På denne baggrund har vi arbejdet videre med pilotprojektet for at undersøge og vise hvordan boenheder kan samles i velfungerende bebyggelser - og hvordan også udearealer kan disponeres og udformes for mennesker med demensdiagnoser - i samspil med f.eks. børneinstitutioner eller blot som en del af lokalsamfundet.

Arbejdet med udearealer har selvfølgelig givet anledning til ændringer også i selve boenhederne, placering og udformning af fællesrum og adgang/udgang osv.

Materialet er udviklet i et spændende samarbejde med speciale-studerende fra Københavns Universitet, Center for life.

- arkitektur og design for dem, der behøver det mest!

www.karlssonark.com

HØNS

GÅTUR I BYPARK

VINTERHAVE

SÆRLIGE DAGE

FÆLLES SPISNING

KØKKENHAVE

DAGSLYS

BAGGRUND

demensX 2.0 - ude og inde

- et nemmere og mere oplevelsesrigt design for mennesker med demens

Vi arbejder i demensX med det grundlæggende fokus, at rammerne omkring mennesker med demens skal være enkle at forstå og bruge - men samtidig mere oplevelsesrige og stimulerende.

Dette gælder også for udearealer !

Vi får stærke oplevelser af årstiderne, vejret, og lysets skiften gennem døgnet - naturens scenarier, som strukturerer vores fornemmelse af tid og forløb.

Vi genkender og glædes over sollyset, træer, græsser og over det dyreliv, der følger med, fugle, insekter m.m.
Naturen er det bedste teater !
- det kan ses, lugtes, føles og smages !
- det giver mulighed for at røre sig og have noget at tale om...

Vi har mødt stor interesse for arbejdet med pilotprojektet demensX, både i Danmark og i udlandet, og vi fortsætter arbejdet i demensX med at udvikle tanker og løsninger.

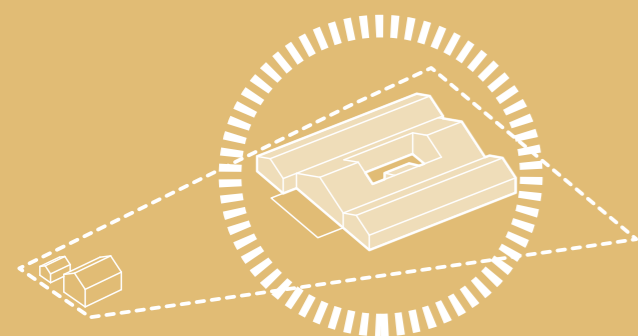
Med denne version 2.0 af pilotprojektet har vi altså set på mulighederne i begrebet UDE / INDE.
- og vi er allerede igang med næste fokus - LYS...

*hvis livet er en serie af løsrevne øjeblikke,
er det særligt vigtigt at hvert øjeblik er
så dejligt som muligt*

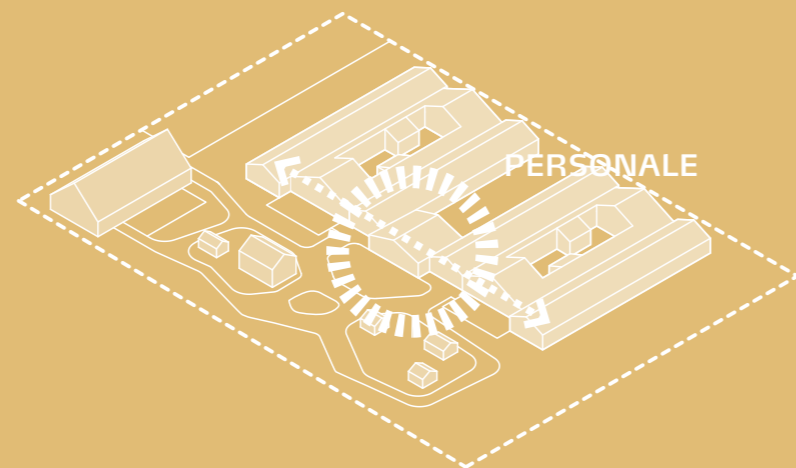
*stjerne i det store haverum forbinder
boenheder og fælles faciliteter i enkle forløb
- overskueligt og alligevel varieret...*

HUS ELLER LANDSBY?

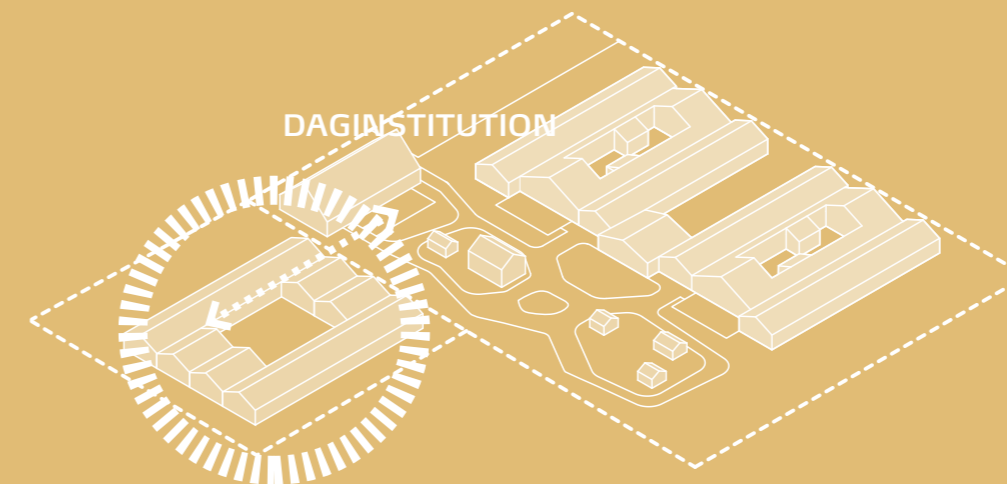
EN DEL AF VILLAKVARTER ? - 8-10 boliger

Indplacering af mindre decentrale boenheder i eksisterende boligområder.
F.eks. som en del af lav-tæt bebyggelse / parcelhuskvarter.
Således at man bliver i lokalområdet...

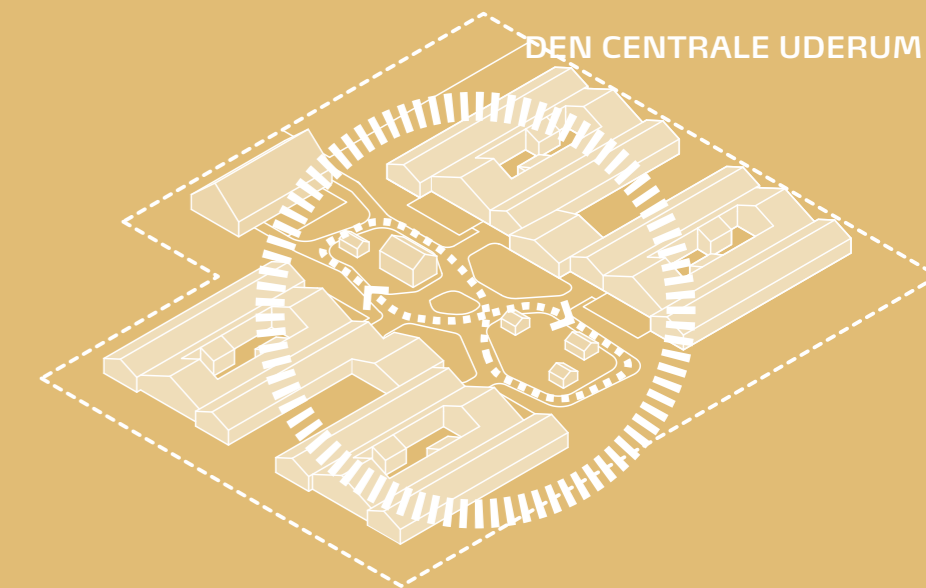
ET LOKALT CENTER ? - dagcenter og 16-20 boliger

Dagcenter og boenheder er samlet med fælles faciliteter for beboere og personale.
Haverummet binder anlægget sammen og kan evt. have offentlig adgang i dagtimerne.

ET FÆLLESCENTER ? - børneinstitution, dagcenter og 16-20 boliger

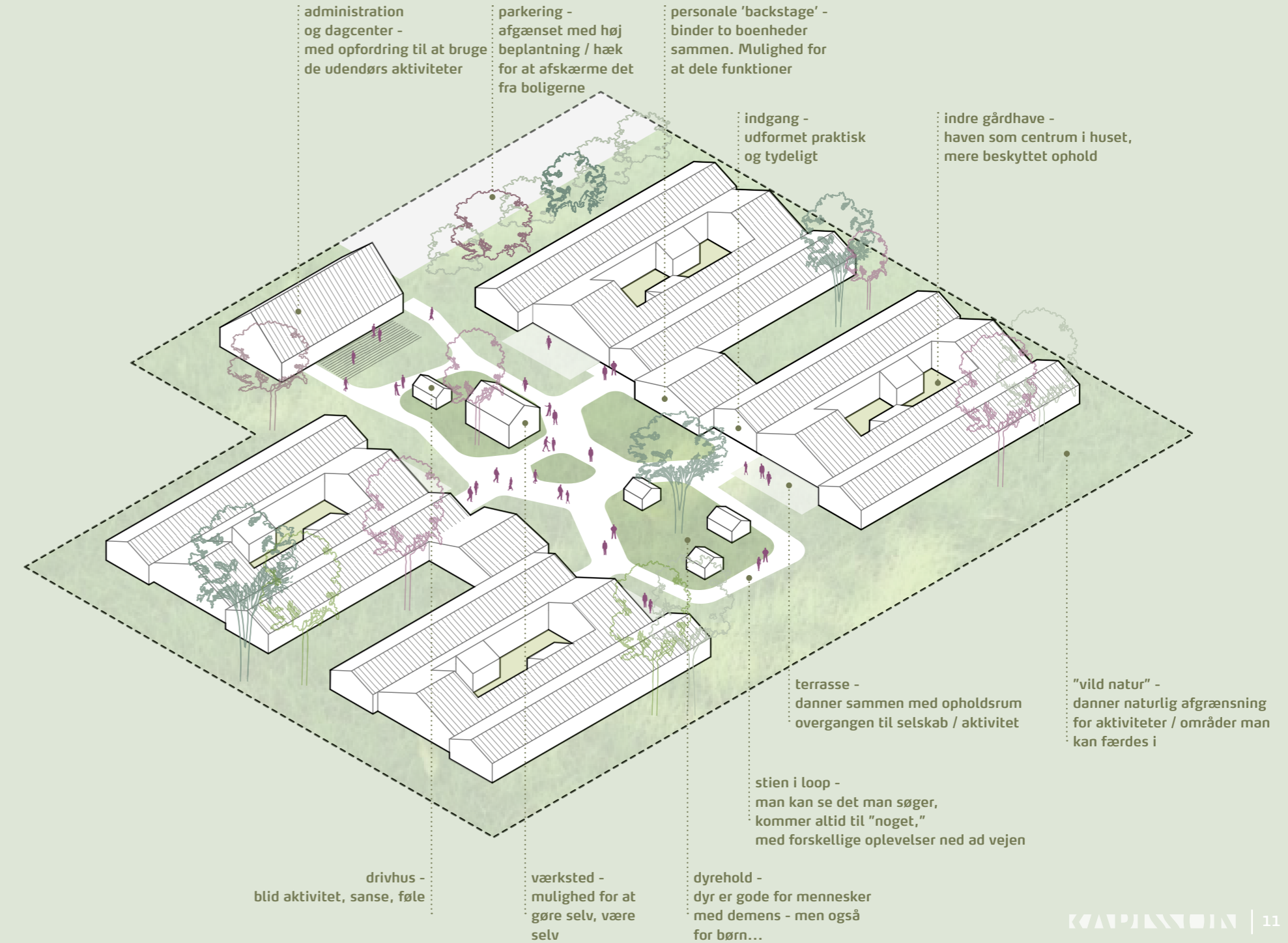
Ideen giver mulighed for både socialt og praktisk samspil med f. eks. en institution for børn / unge.
Fælles brug af haverum, dyrehold, fælles madleverancer m.m.
Samtidig bliver demensplejecenter en aktiv del af lokalsamfundet.

LANDSBY ? - dagcenter og 35-40 boliger

Dette svarer til en række funktionsprogrammer der arbejdes med i øjeblikket i danske kommuner.

STEDER OG AKTIVITETER

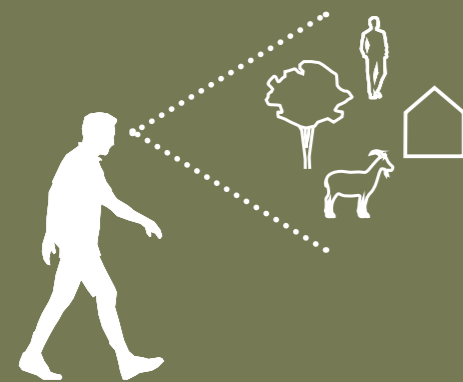

DEN CENTRALE HAVE

- der er ikke nogen helhed, hvis du ikke kan finde rundt...

DEN CENTRALE HAVE

Afstande og sigtelinier er vigtige !

"vild natur"

Den centrale have, indre gårdhaver, terrasser, udestuer, nicher og vinduesudsigt, kan ses som et hierarki af naturoplevelser, der giver forskellige muligheder for oplevelse og aktivitet - også i samspil med selve bygningens rum.

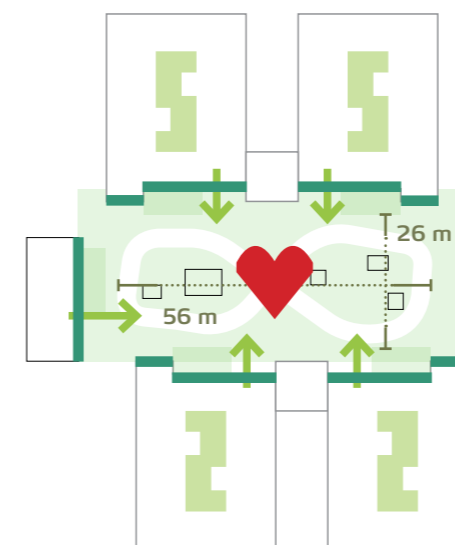
I mange projekter er fælles haver udformet på de restarealer, der opstår når bygningerne er placeret - det er ikke godt nok !

Haven tilrettelægges så de enkelte aktiviteter er synlige fra boenheders spise og opholdsområde. Stiforløbet er udformet i et loop, som er tydeligt fra de enkelte steder og aktiviteter i haven danner en oplevelsesforløb.

Beplantningsprincippet er baseret på ønsket om at skabe en naturlig og "vild" stemning, en følelse af, at man færdes på naturens præmisser.

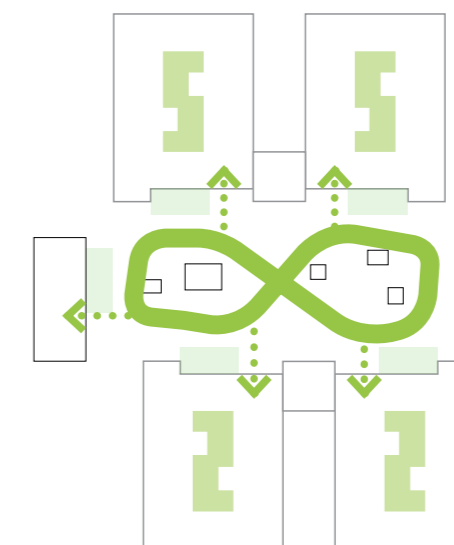
Det konkrete beplantningsvalg vil alle steder bestå af hjemmehørende arter, som er genkendelige for alle danskere - skov, klit, engen, krattet... - alt efter hvor i landet man befinder sig.

Den store centrale have samler hele anlægget og giver mulighed for varierede stiforløb og ophold, men også anlæg af forskellige fælles aktiviteter - værksted, væksthuse, dyrehold m.m.

DEN CENTRALE HAVE

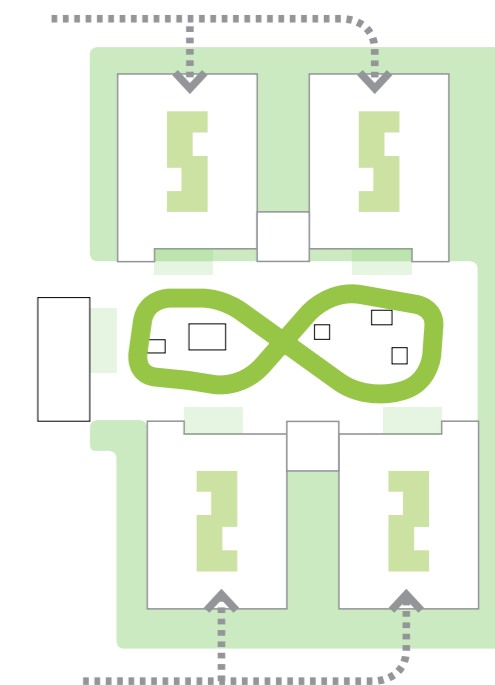
Den centrale have forbinder boenheder og daghjemmet til en helhed. Havens rum og afstande er dimensioneret således, at den ikke er for stor og uoverskueligt - men stor nok til at tilbyde varierede og stimulerende oplevelser...

HOVEDSTI I LOOP

Hovedvejen i haven går i loop, som fører tilbage til udgangspunktet og ikke har blinde ender. Det giver mulighed for korte og længere ruter. De karakteristiske indgange til boenheder er nemme for beboerne at finde.

servicevej: ambulance, flytte osv.

servicevej: ambulance, flytte osv.

LOGISTIK

Den centrale have er afgrænset og tilrettelagt så man kan færdes frit og sikkert. Brand- og servicevej er lagt i bagsiden af husene så de ikke forstyrrer beboernes dagligdag.

ET HIERARKI AF NATUROPLEVELSER

HELENDE LANDSKAB

FRUGTTRÆR

DRIVHUS

URTEHAVE

DYREHOLD

HØNS

*arbejdet med dyr stimulerer sanserne
- og giver struktur i dagligdagen*

DE NÆRE UDERUM

huset i haven - haven i huset

Boenheder er disponeret og udformet i et nøje samspil mellem de indvendige og udvendige rum, så lyset, vejret, dag, nat, havernes planter og dyreliv bliver en væsentlig del af alle rum.

Enkelt, lyst og oplevelsesrigt - måske mere som et sommerhus ? - ikke en dårlig reference !

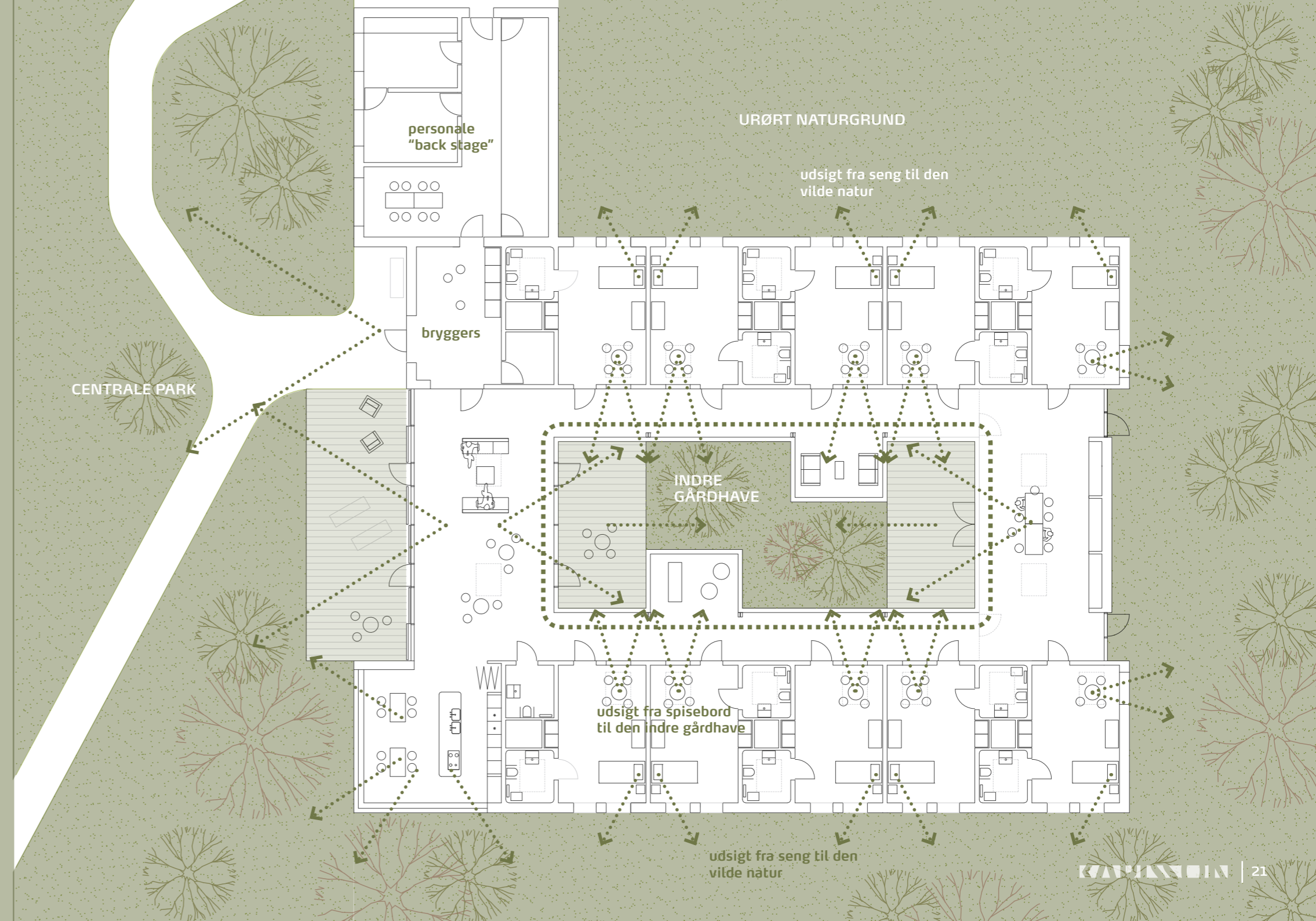
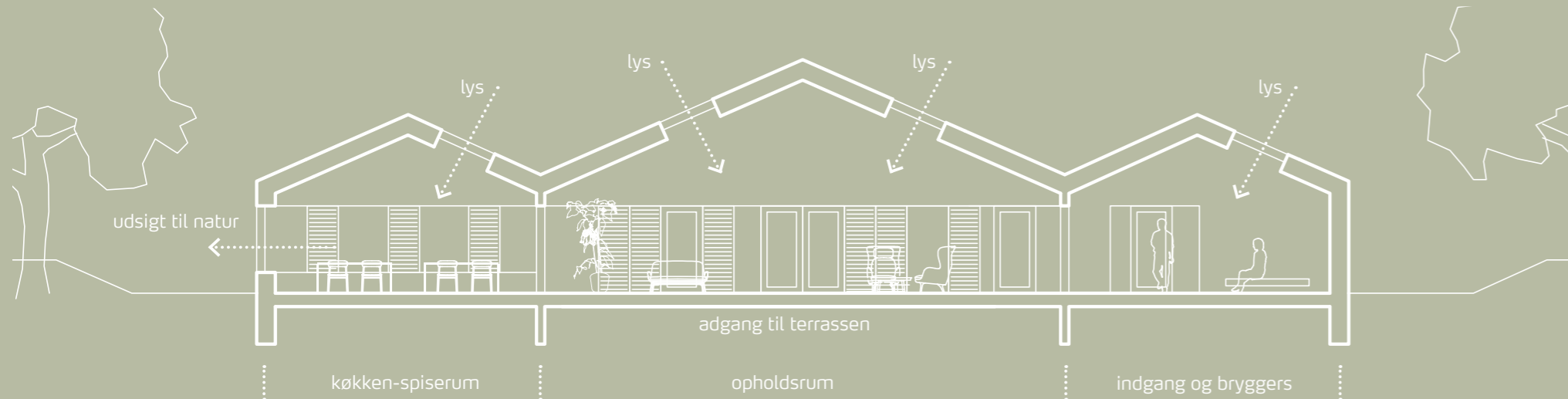
I gennem arbejdet med uderummet, har vi gentænkt en række løsninger i plan og udformning.

Køkken og spisestue er blevet mindre, mere intimt og roligt og boligerne har fået vinduer ud mod den indre gårdhave.

Den indre gårdhave er blevet mere frodig med mindre terrasser langs gavlene således at man kan slå dørene op til aktivitetsrum i begge ender.

Et bryggers er stadig den praktiske daglige indgang og udgang for beboerne, med garderobe for frakker og støvler. Og adgang til toilet.

For personale er der arbejds- og depotfaciliteter som "backstage" mellem boenhederne og adgang fra servicevej diskret langs bebyggelsens ydre hegn.

små udestuer er skudt ud i haverummet med mulighed for en snak og for at være "udenfor" når det måske er koldt, vådt og blæser.

FÆLLES RUM

Boligerne og fællesrum ligger omkring den indre gårdhave, som med store glaspartier bliver en del af den daglige færden i husene og skaber et lyst og overskueligt fællesareal.

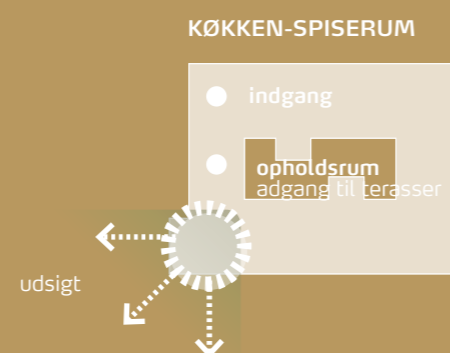
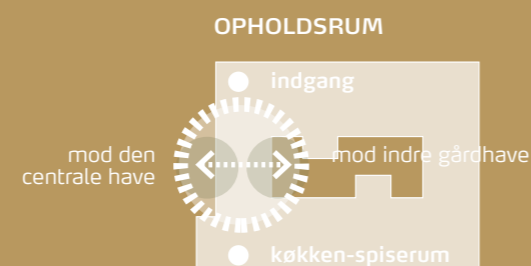
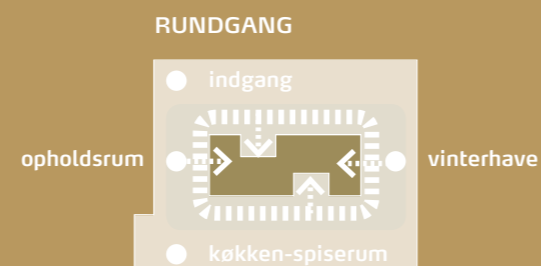
Husenes gangarealer danner en rundgang omkring haven som et naturligt samlingspunkt - så man ved hvor man er... og fører frem til bryggers, spise- og aktivitetsrummene.

Vejret og lyset viser døgnets og årstidernes gang og skaber dermed intuitivt en enkel struktur i dagligdagen, ligesom havens bepantning og dyreliv skaber en stilfærdig sanselig oplevelsesrigdom i både bevægelse, lyd og duft. En enkel sansehøve som samler og guider...

Aktivitetsrum er vendt mod den centrale fælles have. Herfra kan man overskue hele bebyggelsen, se over på stalde, drivhus og værksted og se mennesker i gang og på vej. Fra aktivitetsrummet er der udgang til terrasser både mod den centrale fælleshave og i den indre gårdhave. Det giver forskellige muligheder afhængig af lyst og vind. Mere udfordrende eller mere beskyttet.

I tilknytning til aktivitetsrum, er spisekøkken skudt ud i det store haverum som en pavillion i haven - der er dejligt lyst og fin kontakt til naturen.

Placering og disponering skaber dermed både karakter og oplevelses men også ro for dem der tilbereder og spiser sammen.

SPISEKØKKEN

som en pavillion i haven - så man kan følge lidt med...

BOLIG

I projektet har vi prioriteret at også boligerne er enkle, nemme at bruge, med varieret dagslys og i kontakt med haverum og dermed naturen.

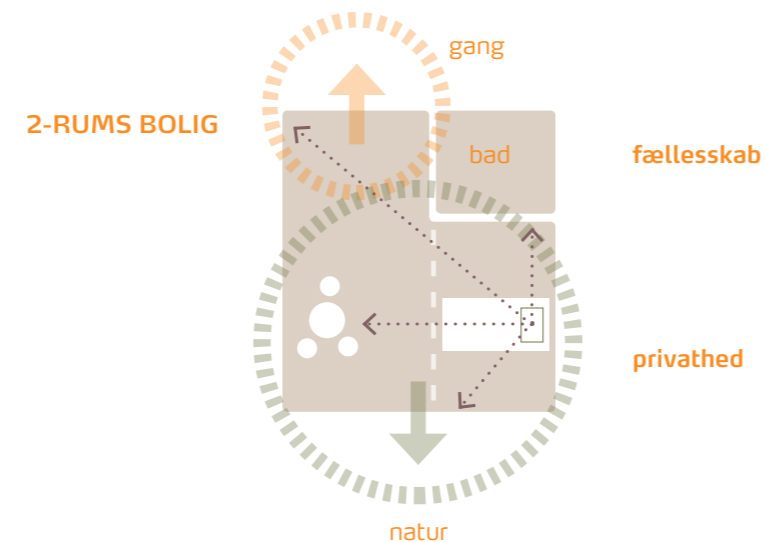
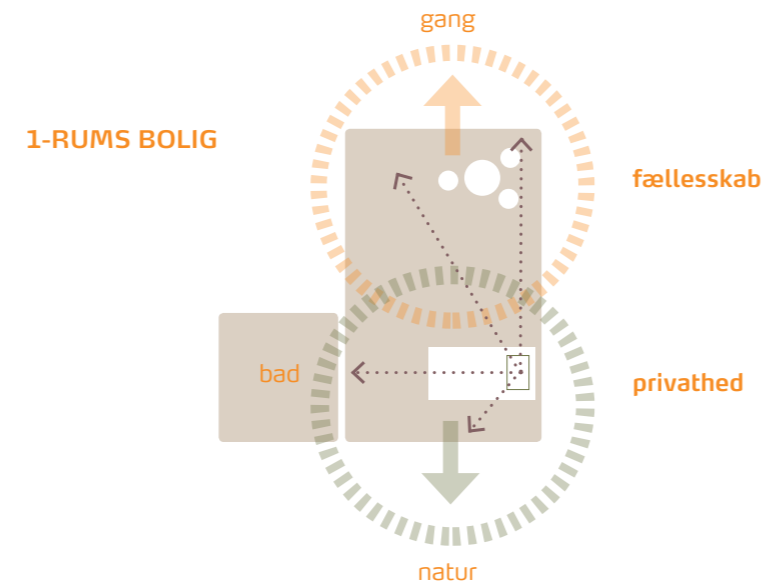
Man vil kunne lave flere boligtyper og størrelser - vi har her vist 1-rums boliger med et lille thekøkken og bad/toilet. Med samme areal som de normale 2-rums boliger, men mere overskuelig og hensigtsmæssig at indrette.

Vi har forenklet adgangen og sammenhængen mellem bolig og fællesareal i huset med "karnap" og glasdøre. Det giver kontakt til den indre gårdhave og skaber dermed en god fornemmelse af sted og muligheder. Måske med bord og stole ved døren, så man kan følge lidt med...

Der er ikke udgang fra boligerne til det store haverum og ikke egne småhaver eller terrasser. Det er selvfølgelig en mulighed, men vi vurderer at fordelene ikke opvejer ulemperne.

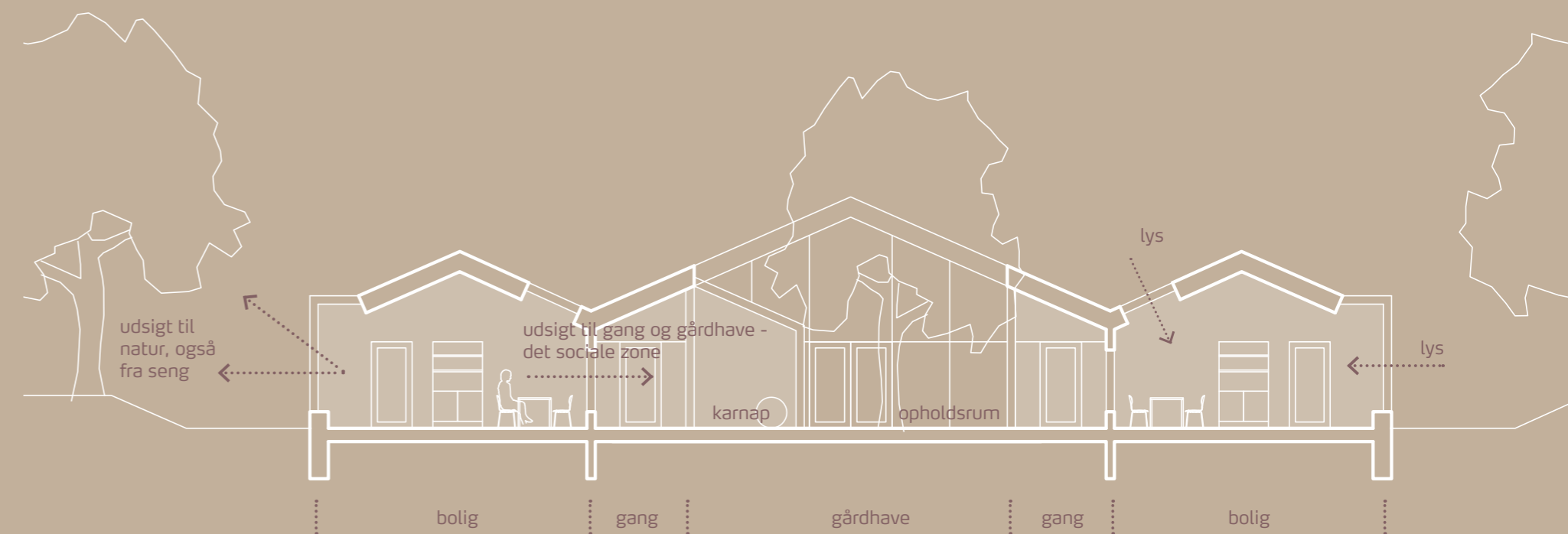
En fransk altan giver fin mulighed for alligevel at være "ude indenfor", lidt i læ og med duft og lyd fra planter og fugleliv. En karnap som skyder sig ud af facaden og taget, giver mulighed for et varieret dagslys - også når man ligger i sengen...

Haverummet som boligerne henvender sig ud imod er mere "vildt" og upasset. Græsser, buske og lette træer skaber afstand til andre bygninger og en mere uforstyrret oplevelse.

boliger har et højt glasparti samt fransk altan, så man kan nyde naturen udenfor. Boligerne har desuden vindue ud mod gangen, som skaber en følelse af naboskab og forbindelse til den indre gårdhave.

An architectural rendering of a modern building with large glass windows. The building is light-colored with a grid of windows. In the foreground, there is a courtyard with a wooden deck, a tree, and a field of blue flowers. Two people are walking on the deck, and one person is sitting at a table in a window. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

*vejret og lyset viser døgnets og årstidernes gang
- og skaber dermed intuitivt en enkel struktur i dagligdagen*

CAVINI

+ arkitektur og design for dem, der behøver det mest!